

XÂY DỰNG VĂN HÓA HỌC TẬP CỦA HỌC VIÊN TRƯỜNG SĨ QUAN LỤC QUÂN 2 TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

Nguyễn Đức Lê Thanh Phong, Lưu Chí Tài, Nguyễn Hoài Nam
Tiểu đoàn 1, Trường Sĩ quan Lục quân 2

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia và yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, xây dựng văn hóa học tập cho học viên các trường sĩ quan nói chung và Trường Sĩ quan Lục quân 2 nói riêng có ý nghĩa quan trọng trong nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo cán bộ quân đội. Nghiên cứu sử dụng các phương pháp phân tích, tổng hợp, thống kê, so sánh và khảo cứu thực tiễn nhằm làm rõ cơ sở lý luận, những yếu tố tác động và thực trạng xây dựng văn hóa học tập của học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong kỷ nguyên số. Kết quả nghiên cứu cho thấy, sự phát triển của công nghệ số tạo ra nhiều điều kiện thuận lợi để học viên chủ động tiếp cận tri thức, đổi mới phương pháp học tập, khai thác học liệu số và nâng cao năng lực tự học; đồng thời đặt ra những yêu cầu mới về ý thức tự giác, kỹ năng số, phương pháp quản lý thông tin và khả năng sử dụng công nghệ một cách có trách nhiệm. Bên cạnh đó, quá trình xây dựng văn hóa học tập chịu sự tác động của nhiều yếu tố như nhận thức của học viên, phương pháp giáo dục của giảng viên, môi trường sư phạm quân sự, cơ sở vật chất và nền tảng công nghệ phục vụ đào tạo. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm xây dựng môi trường học tập tích cực, chủ động, kỷ luật và thích ứng với chuyển đổi số, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo tại Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong kỷ nguyên số.

Từ khóa: văn hóa học tập; học viên; Trường Sĩ quan Lục quân 2; kỷ nguyên số; chuyển đổi số; giáo dục và đào tạo quân sự.

BUILDING A LEARNING CULTURE AMONG CADETS AT ARMY OFFICERS COLLEGE NO. 2 IN THE DIGITAL ERA

Abstract: In the context of national digital transformation and the requirements for building a revolutionary, regular, elite, and modern Vietnam People's Army, developing a learning culture among cadets at officer training institutions in general, and at the Army Officer Candidate School No. 2 in particular, plays an important role in improving the quality of military education and officer training. This study employs methods of analysis, synthesis, statistical analysis, comparison, and practical investigation to clarify the theoretical foundations, influencing factors, and current situation of developing a learning culture among cadets at the Army Officer Candidate School No. 2 in the digital era. The findings indicate that the development of digital technologies provides favorable conditions for cadets to proactively access knowledge, innovate learning methods, utilize digital learning resources, and enhance self-directed learning capacity. At the same time, it poses new requirements concerning self-discipline, digital skills, information management, and responsible use of technology. In addition, the development of a learning culture is influenced by various factors, including cadets' awareness, instructors' teaching methods, the military educational environment, infrastructure, and technological platforms supporting education and training. On this basis, the study proposes several solutions to foster a positive, proactive, disciplined, and digitally adaptive learning environment, thereby contributing to improving the quality of education and training at the Army Officer Candidate School No. 2 in the digital era.

Keywords: Learning culture; cadets; Army Officer Candidate School No. 2; digital era; digital transformation; military education and training.

Nhận bài: 24/08/2026

Phản biện: 24/09/2026

Duyệt đăng: 27/09/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ trên phạm vi quốc gia và trong Quân đội, sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn và các nền tảng số đang làm thay đổi sâu sắc phương thức tiếp cận, khai thác và chia sẻ tri thức. Đối với giáo dục và đào tạo quân sự, chuyển đổi số không chỉ đặt ra yêu cầu đổi mới về cơ sở vật chất, phương tiện và phương pháp giảng dạy mà còn đòi hỏi sự thay đổi về nhận thức, thái độ, hành vi và thói quen học tập của người học. Trong đó, xây dựng văn hóa học tập phù hợp với yêu cầu của kỷ nguyên số trở thành một nội dung có ý nghĩa quan trọng đối với việc nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ cán bộ quân đội.

Văn hóa học tập được hiểu là hệ thống các giá trị, niềm tin, chuẩn mực, thái độ và hành vi được chia sẻ trong một cộng đồng giáo dục, có tác dụng định hướng và duy trì quá trình tích lũy, sáng tạo và chia sẻ tri thức. Trong môi trường số, văn hóa học tập có sự phát triển mới, trong đó công nghệ không chỉ là phương tiện hỗ trợ mà còn trở thành môi trường kết nối và khai thác tri thức. Người học được yêu cầu chuyển từ tiếp nhận tri thức một cách thụ động sang chủ động tìm kiếm, lựa chọn, kiểm chứng, kiến tạo và chia sẻ tri thức; đồng thời hình thành năng lực tự học, tư duy số, hợp tác và học tập suốt đời.

Đối với các trường sĩ quan Quân đội nhân dân Việt Nam, văn hóa học tập có những đặc điểm

riêng do chịu sự chi phối của mục tiêu đào tạo cán bộ chỉ huy, môi trường quân sự và yêu cầu cao về tính kỷ luật, chính quy. Hoạt động học tập của học viên luôn gắn với rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức, tác phong quân nhân và sự thống nhất giữa lý luận với thực tiễn huấn luyện, chiến đấu. Trong kỷ nguyên số, những đặc điểm này tiếp tục được kế thừa, đồng thời được bổ sung bởi các yêu cầu về kỷ luật số, an toàn thông tin, năng lực khai thác học liệu số và khả năng ứng dụng công nghệ vào học tập, huấn luyện.

Trường Sĩ quan Lục quân 2 là cơ sở đào tạo cán bộ chỉ huy binh chủng hợp thành cấp phân đội của Quân đội nhân dân Việt Nam. Với đặc điểm chương trình đào tạo kết hợp giữa kiến thức khoa học cơ bản, khoa học xã hội và nhân văn, kiến thức quân sự với huấn luyện kỹ thuật, chiến thuật, điều lệnh và thực hành trên thao trường, việc xây dựng văn hóa học tập phù hợp với điều kiện số có ý nghĩa thiết thực. Quá trình này vừa góp phần nâng cao tính chủ động, tự giác, sáng tạo của học viên, vừa đáp ứng yêu cầu xây dựng đội ngũ sĩ quan có khả năng thích ứng với sự phát triển của khoa học, công nghệ và phương thức tác chiến hiện đại.

Từ những yêu cầu trên, nghiên cứu tập trung làm rõ cơ sở lý luận về văn hóa học tập trong kỷ nguyên số; phân tích đặc điểm, thực trạng và các yếu tố tác động đến văn hóa học tập của học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2; trên cơ sở đó đề xuất một số biện pháp nhằm xây dựng văn hóa học tập phù hợp với yêu cầu giáo dục, đào tạo trong tình hình mới.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1 Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng kết hợp các phương pháp phân tích, tổng hợp, so sánh, thống kê và khảo cứu thực tiễn. Phương pháp phân tích và tổng hợp được sử dụng để hệ thống hóa những vấn đề lý luận về văn hóa học tập, văn hóa học tập số và các yêu cầu đối với hoạt động học tập trong môi trường giáo dục quân sự. Phương pháp so sánh được sử dụng nhằm làm rõ những điểm khác biệt cơ bản giữa văn hóa học tập truyền thống và văn hóa học tập trong kỷ nguyên số. Phương pháp thống kê và khảo cứu thực tiễn được sử dụng để xem xét những biểu hiện, kết quả, hạn chế và các yếu tố tác động đến văn hóa học tập của học viên tại Trường Sĩ quan Lục quân 2.

2.2. Nội dung nghiên cứu

Văn hóa học tập trong kỷ nguyên số có một số đặc trưng cơ bản, gồm: học tập suốt đời; tính

mở và tính kết nối; đề cao tính tự chủ; đa dạng hóa phương thức học tập và tăng cường ứng dụng công nghệ. So với văn hóa học tập truyền thống, người học trong môi trường số có điều kiện tiếp cận nguồn tri thức phong phú hơn, không bị giới hạn bởi không gian và thời gian của giảng đường; nguồn tài nguyên học tập được mở rộng từ giáo trình, sách in sang học liệu điện tử, cơ sở dữ liệu và các nền tảng học tập số. Phương thức tương tác cũng chuyển từ chủ yếu trực tiếp giữa giảng viên và học viên sang tương tác đa chiều, học tập cộng tác và chia sẻ tri thức trên các nền tảng số. Đồng thời, việc đánh giá có xu hướng chú trọng hơn đến quá trình học tập, sản phẩm và năng lực vận dụng tri thức.

Tuy nhiên, đối với học viên các trường sĩ quan, quá trình xây dựng văn hóa học tập số phải gắn với những đặc thù của môi trường quân sự. Tính kỷ luật và chính quy là chuẩn mực quan trọng định hình hoạt động học tập; định hướng chính trị - tư tưởng giữ vai trò chủ đạo; hoạt động học tập phải gắn kết chặt chẽ giữa giảng đường với thao trường, giữa lý luận với thực tiễn. Trong điều kiện số, những yêu cầu này được mở rộng thành kỷ luật số, ý thức bảo đảm an toàn thông tin, khả năng khai thác tri thức trên môi trường mạng và sử dụng công nghệ đúng mục đích, đúng quy định.

Tại Trường Sĩ quan Lục quân 2, quá trình xây dựng văn hóa học tập diễn ra trong bối cảnh Quân đội đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Môi trường đào tạo của nhà trường có đặc điểm cường độ huấn luyện kỹ thuật, chiến thuật và thể lực cao; chế độ sinh hoạt, học tập được quản lý chặt chẽ; quỹ thời gian tự học của học viên chịu sự chi phối của nhiều nhiệm vụ. Vì vậy, văn hóa học tập số cần hướng tới việc tối ưu hóa thời gian tự học, tăng cường tính chủ động và tạo điều kiện để học viên có thể tiếp cận học liệu một cách linh hoạt nhưng vẫn bảo đảm kỷ luật quân sự và an toàn thông tin.

2.3. Kết quả nghiên cứu

Qua khảo cứu thực tiễn, văn hóa học tập của học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 đã có những chuyển biến tích cực theo hướng thích ứng với môi trường giáo dục số. Ý thức kỷ luật trong học tập được duy trì; học viên cơ bản chấp hành nghiêm chế độ học tập, tự học và các quy định về sử dụng phòng máy tính, phòng học chuyên dùng và hệ thống mạng nội bộ. Tinh thần chủ động tiếp cận tri thức mới, nâng cao năng lực ứng dụng công nghệ thông tin từng bước được cải thiện.

Cơ sở vật chất và phương tiện phục vụ dạy học từng bước được đầu tư. Nhà trường đã đưa vào sử dụng các thiết bị hỗ trợ giảng dạy như màn hình tương tác, bảng trắng kỹ thuật số, hệ thống thu phát tín hiệu hình ảnh và kho tài liệu tham khảo điện tử. Đội ngũ giảng viên từng bước ứng dụng phương pháp dạy học tích cực, giao nhiệm vụ, bài tập tình huống và khai thác các phần mềm chuyên dụng, qua đó tạo điều kiện cho học viên phát triển tư duy phân tích, khả năng làm việc nhóm và năng lực vận dụng kiến thức.

Các hoạt động của tuổi trẻ nhà trường cũng góp phần thúc đẩy văn hóa học tập. Phong trào “Bình dân học vụ số” góp phần nâng cao nhận thức và kỹ năng số; phong trào “Tuổi trẻ sáng tạo” tạo môi trường để học viên tham gia nghiên cứu khoa học, cải tiến mô hình học cụ, ứng dụng công nghệ và phát triển các sáng kiến phục vụ học tập, huấn luyện. Các tổ học tập, nhóm nghiên cứu khoa học trẻ góp phần hình thành môi trường học tập cộng tác và chia sẻ tri thức.

Bên cạnh những kết quả đạt được, vẫn còn một số hạn chế. Một bộ phận học viên còn biểu hiện học tập thụ động, phụ thuộc vào sự hướng dẫn trực tiếp của giảng viên; năng lực tự học, tự nghiên cứu, tư duy phân tích và quản lý thời gian chưa đồng đều. Khi tiếp cận nguồn học liệu số phong phú, một số học viên còn gặp khó khăn trong tìm kiếm, lựa chọn, kiểm chứng và tổng hợp thông tin.

Trình độ năng lực số giữa các học viên còn có sự khác biệt. Điều kiện tiếp cận công nghệ của từng đối tượng chưa hoàn toàn đồng đều, trong khi hạ tầng công nghệ và thiết bị phục vụ học tập số tại một số đơn vị chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu khai thác thường xuyên. Các công nghệ như mô phỏng 3D, VR/AR và sa bàn số hóa còn tập trung chủ yếu tại các phòng học chuyên dùng. Bên cạnh đó, một số cán bộ quản lý và giảng viên còn chưa thật sự linh hoạt trong đổi mới phương pháp quản lý, giảng dạy trên môi trường số.

Kết quả nghiên cứu cho thấy văn hóa học tập của học viên chịu tác động đồng thời của năm nhóm yếu tố cơ bản. Thứ nhất là sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy và các cơ quan chức năng. Thứ hai là trình độ công nghệ số, phương pháp giảng dạy và tinh thần đổi mới của đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý. Thứ ba là động cơ, mục tiêu và tính chủ động của bản thân học viên. Thứ tư là cơ sở vật chất, hạ tầng công nghệ và nguồn học liệu số. Thứ năm là môi trường văn hóa - quân sự với đặc trưng về kỷ luật, chính quy, quản lý tập

trung và yêu cầu bảo đảm an toàn thông tin. Năm nhóm yếu tố này có mối quan hệ tác động qua lại, cùng hình thành diện mạo văn hóa học tập của học viên trong kỷ nguyên số.

2.4. Biện pháp xây dựng văn hóa học tập của học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong kỷ nguyên số

Một là, xây dựng và thống nhất hệ giá trị cốt lõi của văn hóa học tập số.

Nhà trường cần từng bước xác lập và quán triệt hệ giá trị phù hợp với đặc điểm giáo dục quân sự, trong đó chú trọng các giá trị: kỷ luật, tự chủ, sáng tạo, trách nhiệm và học tập suốt đời. Các giá trị này cần được cụ thể hóa thành những chuẩn mực trong học tập, nghiên cứu, khai thác học liệu số, sử dụng công nghệ và bảo đảm an toàn thông tin. Qua đó, chuyển văn hóa học tập số từ yêu cầu về sử dụng công nghệ thành hệ thống chuẩn mực về nhận thức và hành vi của học viên.

Hai là, nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu và tư duy số cho học viên.

Nhà trường cần chú trọng bồi dưỡng cho học viên phương pháp tự học và tư duy số ngay từ đầu khóa. Nội dung bồi dưỡng cần tập trung vào kỹ năng quản lý thời gian, xác định mục tiêu học tập, tìm kiếm và đánh giá thông tin, khai thác học liệu số, sử dụng các phần mềm chuyên ngành và bảo đảm an toàn thông tin. Đội ngũ giảng viên cần tăng cường giao nhiệm vụ học tập mở, bài tập tình huống, dự án nghiên cứu nhỏ và hoạt động thảo luận để phát huy tính chủ động của học viên.

Ba là, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số, mô phỏng và xây dựng hạ tầng học tập thông minh.

Nhà trường cần tiếp tục đầu tư, nâng cấp hạ tầng công nghệ thông tin, mở rộng hệ thống mạng nội bộ an toàn và từng bước hoàn thiện hệ thống quản lý học tập dùng chung. Kho học liệu số cần được xây dựng theo hướng thống nhất, thuận tiện cho khai thác, bao gồm giáo trình điện tử, bài giảng, video hướng dẫn, ngân hàng câu hỏi và các tài liệu tham khảo phù hợp. Đồng thời, cần tăng cường ứng dụng mô phỏng 3D, thực tế ảo, sa bàn số hóa và các công nghệ trực quan trong giảng dạy nghệ thuật quân sự, chiến thuật và kỹ thuật.

Bốn là, xây dựng môi trường học tập an toàn thông tin, gắn với giáo dục bản lĩnh chính trị và ý thức trách nhiệm.

Văn hóa học tập số trong nhà trường quân đội phải được đặt trong khuôn khổ kỷ luật và yêu cầu bảo vệ bí mật quân sự, bí mật nhà nước. Vì vậy, cần tăng cường giáo dục cho học viên về an toàn thông tin, kỹ năng nhận diện và đánh giá nguồn

tin, trách nhiệm khi khai thác và chia sẻ dữ liệu trên môi trường số. Đồng thời, các cấp quản lý cần thực hiện nghiêm các quy định về bảo vệ thông tin, kiểm soát quyền truy cập và sử dụng các hệ thống công nghệ theo đúng quy định.

Năm là, xác định rõ trách nhiệm của từng chủ thể trong xây dựng văn hóa học tập.

Ở cấp nhà trường, Đảng ủy và Ban Giám hiệu cần định hướng chiến lược, xây dựng lộ trình phát triển văn hóa học tập gắn với chuyển đổi số, bảo đảm nguồn lực và cơ chế khuyến khích đổi mới. Các cơ quan, khoa giáo viên và đơn vị học viên cần cụ thể hóa kế hoạch, tăng cường kiểm tra, hướng dẫn và duy trì nền nếp học tập số. Đội ngũ giảng viên cần làm gương trong tự học, tự nghiên cứu, đổi mới phương pháp và ứng dụng công nghệ. Đối với học viên, cần phát huy vai trò chủ thể, chủ động khai thác tài nguyên học tập, rèn luyện kỹ năng số, tuân thủ kỷ luật và an toàn thông tin, tích cực tham gia nghiên cứu khoa học và các hoạt động sáng tạo.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng văn hóa học tập của học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong kỷ nguyên số là yêu cầu phù hợp với quá trình đổi mới giáo dục, đào tạo và xây dựng Quân đội trong tình hình mới. Văn hóa học tập số không thay thế những giá trị nền tảng của văn hóa học tập quân sự mà tạo điều kiện để các giá trị về kỷ luật, chính quy, chủ động,

sáng tạo và trách nhiệm được phát huy trong môi trường mới.

Thực tiễn tại Trường Sĩ quan Lục quân 2 cho thấy quá trình ứng dụng công nghệ số trong giáo dục, đào tạo đã tạo ra những điều kiện thuận lợi để đổi mới phương thức học tập, mở rộng nguồn tài nguyên tri thức và nâng cao tính chủ động của học viên. Tuy nhiên, quá trình này vẫn còn những hạn chế về năng lực tự học, trình độ số không đồng đều, cơ sở hạ tầng và phương pháp quản lý, giảng dạy trên môi trường số.

Do đó, xây dựng văn hóa học tập trong kỷ nguyên số cần được tiến hành đồng bộ trên cả phương diện nhận thức, con người, môi trường, công nghệ và cơ chế tổ chức thực hiện. Trong đó, cần chú trọng xây dựng hệ giá trị văn hóa học tập phù hợp; nâng cao năng lực tự học, tự nghiên cứu và tư duy số của học viên; phát triển hạ tầng và học liệu số; tăng cường ứng dụng công nghệ mô phỏng; bảo đảm an toàn thông tin; đồng thời phát huy trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy, cơ quan, khoa giáo viên, cán bộ quản lý và bản thân học viên.

Sự kết hợp giữa nền tảng kỷ luật, chính quy của môi trường quân sự với tính chủ động, sáng tạo và khả năng khai thác tri thức của môi trường số sẽ góp phần hình thành văn hóa học tập phù hợp với yêu cầu đào tạo người sĩ quan trong điều kiện mới, qua đó góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo của Trường Sĩ quan Lục quân 2.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Chính trị (2024), Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.
- Quân ủy Trung ương (2025), Nghị quyết số 3488-NQ/QUTW ngày 29/01/2025 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong Quân đội.
- Bộ Quốc phòng (2024), Quyết định số 3338/QĐ-BQP ngày 02/8/2024 về Bộ tiêu chí đánh giá, xếp hạng mức độ chuyển đổi số trong các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ Quốc phòng.
- Bộ Quốc phòng (2024), Quyết định số 3064/QĐ-BQP ngày 16/7/2024 về Đề án đổi mới công tác giáo dục khoa học xã hội và nhân văn trong nhà trường Quân đội nhân dân Việt Nam.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.
- Thủ tướng Chính phủ (2024), Quyết định số 1705/QĐ-TTg ngày 31/12/2024 phê duyệt Chiến lược phát triển giáo dục đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.
- Nguyễn Thị Tú, Nguyễn Sỹ Thư, Dư Thống Nhất (2024), “Nhận diện văn hóa học tập của học sinh ở các trường trung học phổ thông Thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông 2018”, Tạp chí Giáo dục, 24(21), tr. 42–47.
- Trần Thị Huệ Nhân, Nguyễn Duy Mộng Hà (2024), “Một số chiến lược quản lý nhằm thúc đẩy văn hóa học tập chuyên nghiệp cho giáo viên: Phân tích và khuyến nghị”, Tạp chí Giáo dục, 24(23), tr. 41–46.
- Nguyễn Đăng Khoa, Võ Hoàng Minh, Bùi Ngọc Như Ý, Nguyễn Trần Thu Ngân, Trần Ngọc Quỳnh Trâm, Ngô Khánh Ngọc (2025), “Cộng đồng học tập số và văn hóa học tập trong thời đại số: Gen Z & Alpha in the social network knowledge community”, Tạp chí Khoa học Đại học Mở Hà Nội.
- Trần Văn Quang, Võ Khánh Toàn (2025), “Phát triển năng lực chuyển đổi số cho giảng viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong bối cảnh hiện nay”, Tạp chí Tâm lý - Giáo dục.
- Stoll, L., & Fink, D. (2000), *Changing Our Schools: Linking School Effectiveness and School Improvement*, Open University Press.
- Uline, C. L., & Tschannen-Moran, M. (2008), “The Walls Speak: The Interplay of Quality Facilities, School Climate, and Student Achievement”, *Journal of Educational Administration*, 46(1), pp. 55–72.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2012), *Management*, 11th Edition, Pearson.
- Vujić, L. (2008), “The Culture of the Educational Institution and the Quality of Changes in the Educational Practice”, *Pedagogical Research*, 5, pp. 7–20.